

Makelaarsdrama Toneelgroep Amsterdam soms net iets te gelikt

Theater

'Glengarry Glen Ross' van Toneelgroep Amsterdam i.s.m. Toneelschuur Producties. 23/9 t/m 26/9 en 1/12 t/m 4/12 Toneelschuur Haarlem, voor voorstellingen in Amsterdam en Rotterdam zie www.tga.nl.

De scoringsdrift van de in foute pakken gesneden vastgoedhaantjes vult de lucht met feromonen; er wordt bloed geroken door de een, gejankt om genade door de ander. De likeurtjes die ze achterover slaan, zijn al even kunstmatig blauw gekleurd als de noodles die de serveerster in het te zeer gestylede stamcafé uit de magnetron trekt. Bar Empire is het voorportaal van de kapitalistische hel.

Regisseur Eric de Vroedt zet in zijn 'Mightysociety'-reeks actuele onderwerpen in een theatrale context en koppelt daar een manisch gedreven taligheid aan vast, ingrediënten die zich met David Mamets zwart-komische 'Glengarry Glen Ross' uit 1984 als vanzelf aandienen. In De Vroedts vertaling en regie voor Toneelgroep Amsterdam heeft het advies van een voormalig leaseverkoper de regie voor anachronismen behoed. De kaartenbak met kostbare contacten werd een laptop, er wordt per sms onderhandeld in een 'deal'. De kern is onveranderd; hier draait het om de perverse mechaniek van graaiende hebzucht. Ook de jaren tachtig-aankleding is, met zijn retrogehalte, naargeestig actueel.

Om in een makelaarskantoor in crisistijd bovenaan het bord met omzetten te komen, naaien zes medewerkers elkaar zonder gêne in de jacht op die ene bepalende deal. Een strijd op leven en dood in woorden, met voor de 'winner' een 'bonus' in de vorm van een strakke bolide, voor de 'loser' dreigt ontslag.

Fedja van Huêt is briljant als amorele 'winner' die zich, pafferig zwetend, bedient van verkoopclichés en gratuite filosofietjes om zijn deal door de strot van een klant te duwen. Hugo Koolschijn veroverd het hart als 'loser', stampvoetend van onmacht om de wereld waar hij deel van is gaan uitmaken. Alle personages zijn in de frisse spelregie van De

Vroedt personages van vlees en bloed – verschrikkelijk en aandoenlijk tegelijk.

En dat alles in het gouden schijnsel van Mamets taal, die hamert, klopt en kolkt, maar die in De Vroedts vertaling, vooral in de poëtisch schmierende scheldkanonnades, wel iets van haar metrum heeft verloren. Filmbeelden van omvallende muntstukken à la 'Domino D-day', karaoke en potsierlijke dansjes als intermezzi tussen de scènes, schragen de ontmaskering van het systeem. Het zet Mamets rauwheid, die in Johan Doesburgs regie voor Toneelgroep Amsterdam uit 1992 ongepolijst was, soms nét in een wat al te gelikt kader.

Wat wel weer theatraal dwingt en duister schuurt, is de dreiging die uitgaat van het kantoor dat tevoorschijn komt als de muren van bar Empire wijken. Daar wordt het re-

Scene uit 'Glengarry Glen Ross'.

FOTO SANNE PEPPER

quiem in gang gezet door Janni Goslinga, eerder de serveerster, nu rechercheur inzake een frauduleuze bedrijfsdiefstal. Haar glimlach in die kakofonie van testosteron is als die van Hades, die de tot 'losers' verworpen 'winners' naar de ondergang leidt. Kopieermachines zoemen de ouverture.

Sander Hiskemuller